

KESKKONNAAMET

Ants Noot
kantsler
Põllumajandusministeerium
pm@agri.ee

Teie 15.09.2014 nr 6.6-1/1652-3

Meie 15.10.2014 nr 6-8/14/20096-2

**„Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava
2014-2020“ keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande heakskiitmine**

Austatud Ants Noot

Põllumajandusministeerium on esitanud 15.09.2014 Keskkonnaametile heakskiitmiseks „Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020“ (edaspidi nimetatud *rakenduskava*) keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi nimetatud *KSH*) aruande.

I. FAKTILISED ASJAOLUD

Põllumajandusminister algatas rakenduskava KSH 21.08.2013 käskkirjaga nr 166, tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud *KeHJS*) § 34 lg-le 1 ning § 35 lg-le 1. Rakenduskava eesmärk on kalandusele, vesiviljelusele ja kala töötlemisele soodsa, jätkusuutliku ja kasumliku toimimiskeskonna arendamine, ranna- ja sisevete kalanduse majandusliku jätkusuutlikkuse parandamine, optimaalse ressursikasutuse saavutamine, järelevalve efektiivsuse suurendamine ning teadus- ja arendusasutuste, haridusasutuste ja kalandussektori vahelise koostöö arendamine.

Keskkonnaamet kiitis rakenduskava KSH programmi heaks 30.05.2014 kirjaga nr 6-8/14/11289-4.

Põllumajandusministeerium esitas 15.09.2014 kirjaga nr 6.6-1/1652-3 rakenduskava KSH aruande Keskkonnaametile heakskiitmiseks.

Keskkonnaamet on rakenduskava KSH järelevalvaja KeHJS § 38 lg 1 alusel.

II. OTSUSE PÕHJENDUSED JA KAALUTLUSED

KeHJS § 38 lg 2 p-de 2-5 ja § 42 lg 2-5 järgi on KSH järelevalvaja ülesanne kontrollida KSH aruande ja KSH menetluse vastavust õigusaktide nõuetele ning teha otsus KSH aruande heakskiitmise või heakskiitmata jätmise kohta ja kinnitada rakenduskava elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seire meetmed.

2.1. KSH menetluse vastavus kehtestatud nõuetele

KeHJS § 41 kohaselt KSH aruanne avalikustatakse ja KSH aruande avalikustamise tulemusi arvestatakse KeHJS §-s 37 sätestatud korras, arvestades KeHJS § 41 erisusi.

KSH aruande avalikustamise teade ilmus 13.08.2014 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja 14.08.2014 üleriigilises ajalehes Postimees. Samuti oli teade väljas Põllumajandusministeeriumi veebilehel. Kirjalikult teavitati KSH aruande avalikustamisest 12.08.2014 kirjaga nr 6.6-1/1652.

KeHJS § 37 lg 1 ja § 41 kohaselt strateegilise planeerimisdokumendi koostaja teatab KSH aruande avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest elektrooniliselt või liht- või tähtkirjaga KeHJS § 36 lg 2 p-s 3 nimetatud (s.o KSH programmis nimetatud) asutustele ja isikutele, valitsusväliseid keskkonnaorganisatsioone ühendavale organisatsioonile ning KeHJS § 36 lg-s 3 nimetatud asutustele ja isikutele. Sarnaselt KSH programmi avalikustamise teatega ei ole ka antud juhul teavitatud KSH programmi ptk 6 p-s 1 nimetatud Kaitseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi. Põllumajandusministeeriumi 27.05.2014 e-kirja kohaselt¹ tulenevalt rakenduskava iseloomust ei ole nende ministeeriumide puhul siiski tegemist huvitatud osapooltega ning programmi teksti olid need ministeeriumid jäänud eksimuse tõttu. Rakenduskava puhul on tegemist Euroopa Ühise Kalanduspoliitika elluviimise vahendiga, mis oma sisult ei käsitle kaitse- ega kultuuripoliitika küsimusi. Erinevad partnerid olid otse kaasatud rakenduskava koostamisse.

KSH aruande avalikustamise teated ei vasta täielikult KeHJS § 37 lg 2 ja § 41 nõuetele. Teadetes puudub KSH aruande kohta ettepanekute, vastuväidete ja küsimuste esitamise tähtaeg, samuti teave rakenduskava eelnõuga tutvumise ning piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkuse kohta (KeHJS § 37 lg 2 p 5 ja 7, § 41 p 1). Lisaks on teadete tekstis avaliku arutelu toimumisaja juures ekslikult märgitud, et 04.09.2014 toimub KSH programmi avalik arutelu. Keskkonnaameti hinnangul need eksimused kokkuvõttes siiski ei mõjuta KSH tulemusi. KSH aruandes on antud viide nii rakenduskava eelnõu tekstile kui ka teave rakenduskava elluviimisega eeldatavalt kaasneva piiriülese keskkonnamõju võimalikkuse kohta (vastavalt lk 10² ja 86). Seega, KSH aruandega tutvudes saab vastava info. Kuigi teates ei ole märgitud aruande kohta ettepanekute esitamise tähtaega, on teate tekstist tuletatav, et ettepanekuid oli võimalik esitada kuni aruande avaliku väljapaneku lõpuni.

Teadete kohaselt kestis KSH aruande avalik väljapanek 13.08-04.09.2014. Haldusmenetluse seaduse (edaspidi nimetatud HMS) § 33 lg 2 kohaselt tähtaeg algab järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus. KSH aruande avalikustamise teated avaldati/saadeti 12.-14.08.2014, mil aruande avalik väljapanek oli juba alanud. Seega, HMS § 33 lg 2 järgi tuleb KSH aruande avaliku väljapaneku alguseks lugeda (kõikide isikute jaoks) 15.08.2014. Kuna KSH aruande avalik väljapanek lõppes 04.09.2014, kestis väljapanek 21 päeva, mis vastab KeHJS § 41 p-ga 4 nõutule.

KSH aruande ja rakenduskava eelnõuga oli võimalik tutvuda Põllumajandusministeeriumi veebilehel. Ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi aruande kohta oli võimalik esitada Põllumajandusministeeriumile. Ettepanekud esitas Rahandusministeerium (04.09.2014) ja Keskkonnaameti esindaja (pärast aruande avaliku väljapaneku lõppu, 09.09.2014). Põllumajandusministeerium vastas Rahandusministeeriumile 11.09.2014. Keskkonnaameti ettepanekuid on analüüsitud KSH aruande p-s 8.4.

¹ Põllumajandusministeerium andis 27.05.2014 e-kirjaga Keskkonnaametile täiendavat teavet rakenduskava KSH programmi menetluse kohta.

² KSH aruande lk 10 on antud link Põllumajandusministeeriumi veebilehele, mille kaudu leiab rakenduskava eelnõu teksti – <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-merendus-ja-kalandusfond-emkf-2014-2020/eesti-kalanduse-strateegia-2014> (valides menüüst omakorda „rakenduskava“).

KSH aruande avalik arutelu toimus 04.09.2014 algusega kl 14 Põllumajandusministeeriumis. Avalikul arutelul tutvustati rakenduskava koostamise protsessi ja rakenduskavaga kavandatavaid meetmeid (lühülevaade), samuti KSH aruannet ja avaliku väljapaneku jooksul laekunud ettepanekuid. Protokolli kohaselt arutelul küsimusi ei esitatud.

Analüüsid KSH aruande sisu ja KSH aruande avalikustamist puudutavaid materjale, on KSH aruannet esitatud ettepanekute ja vastuväidete alusel parandatud ning täiendatud. Samuti on selgitatud ja põhjendatud aruande kohta esitatud ettepanekute ja vastuväidete arvestamist või arvestamata jätmist ja vastatud küsimustele.

Lähtudes eelnevast on KSH menetluses esinenud eksimusi, mis Keskkonnaameti hinnangul kokkuvõttes ei mõjuta KSH tulemusi. Sellegipoolest rõhutame, et KSH läbiviimisel tuleb täpselt järgida KeHJS'i sätteid.

2.2. KSH aruande kvaliteedi kontroll ja seiremeetmed

Rakenduskava elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju hindas ja KSH aruande koostas OÜ Hendrikson ja Ko (registrikood 10269950) eksperdirühm koosseisus Riin Kutsar (juhtekspert), Markus Vetemaa, Märt Öövel, Tõnn Tuvikene ja Tiit Oidjärv. Keskkonnaamet on kontrollinud KSH eksperdi vastavust KeHJS § 34 lg 3 nõuetele ja eksperdirühma piisavust KSH-ks KSH programmi heakskiitmisel. Eksperdirühm ei ole võrreldes KSH programmis nimetatuga muutunud.

KSH eksperdirühm on andnud rakenduskava KSH aruandes ülevaate rakenduskava sisust ja peamistest eesmärkidest. Aruandes on hinnatud rakenduskava seost asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega (vastavusanalüüs) ning rakenduskava elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju (välismõjude analüüs), samuti on esitatud ettepanekud rakenduskava täiendamiseks/korrigeerimiseks. Toodud on ka ülevaade KSH korraldusest ja rakenduskava kujunemisest. KSH aruanne vastab heakskiidetud KSH programmile ning sisaldab KeHJS § 40 lg-s 4 nimetatud teavet. Keskkonnaamet ei pea vajalikuks tuua võrdlustabelina välja, milline KSH aruande peatükk vastab millisele KSH programmi ja KeHJS § 40 lg 4 punktile. Samuti on KSH aruanne sisult piisav.

KeHJS § 42 lg 2 kohaselt KSH järelevalvaja kinnitab strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasneva keskkonnamõju seire meetmed. KeHJS § 42 lg 4 järgi on seiremeetmete kinnitamise eesmärk teha varakult kindlaks strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnev oluline negatiivne keskkonnamõju ja rakendada seda mõju ennetavaid ja leevendavaid meetmeid. KeHJS § 42 lg 5 järgi on kinnitatud seiremeetmed strateegilise planeerimisdokumendi elluvijale järgimiseks kohustuslikud.

KSH aruande p 7.2 kohaselt rakenduskavaga ei seata eesmärke ega kavandata tegevusi, mille rakendumisel oleks ette näha olulise mõju avaldumine ja negatiivse mõju suuremine looduskeskkonna aspektidele. Samas KSH ekspertide hinnangul jääb ebaselgeks, kuidas ja milliste indikaatorite abil hinnatakse kvalitatiivseid tulemusi rakenduskava meetmete abil saavutatava parema keskkonnaseisundi osas. KSH eksperdid soovivad KSH aruande p-s 7.2 rakendada lisaks rakenduskavas väljatoodud indikaatoritele täiendavaid mõõdikuid, mis aitavad paremini mõõta ning hinnata kavandatud eesmärkide tulemuslikku saavutamist (püügikoormus, kalastussuremus, paranenud või samaks jäänud koelmualade arv ja nende kvaliteet, populatsiooni juurdekasv). **Keskkonnaamet peab KSH aruande p-s 7.2 käsitletud oluliseks, mistõttu rakenduskava elluviimisel tuleb rakendada KSH aruande p-s 7.2 nimetatud mõõdikuid.**

Tulenevalt KeHJS § 43 p 1 tuleb rakenduskava koostamisel/täiendamisel arvesse võtta KSH tulemusi (sh KSH aruande ptk-s 7 nimetatud ettepanekuid).

III. OTSUSTUS

KeHJS § 38 lg 1 ja 2, § 40-41, § 42 lg 2-5, § 43 p 1 ning § 44 alusel ning lähtudes eelnevast:

1. Keskkonnaamet kiidab heaks „Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020“ KSH aruande.
2. „Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020“ koostamisel (lõplikul valmimisel) arvestada KSH aruande ptk-s 7 nimetatud ettepanekuid.
3. „Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020“ elluviimisel rakendada KSH aruande p-s 7.2 nimetatud mõõdikuid, mis oleksid üheks aluseks rakenduskava tulemuslikkuse hindamisel.
4. Põllumajandusministeeriumil tuleb teatada „Eesti Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014-2020“ kinnitamisest elektrooniliselt, liht- või tähtkirjaga 14 päeva jooksul rakenduskava kinnitamise otsuse tegemisest arvates KeHJS § 44 lg-s 1 nimetatud asutustele ja isikutele (rakenduskava KSH protsessi kaasatuid isikuid) ning tagada KeHJS § 44 lg 2 nimetatud info kättesaadavus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Onemar
peadirektor

Koopia: OÜ Hendrikson & Ko (hendrikson@hendrikson.ee)

Irma Pakkonen +372 680 7403
irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee